

Europejski Rzecznik
Praw Obywatelskich
Sprawozdanie
roczne 2015

**Europejski Rzecznik
Praw Obywatelskich**

Sprawozdanie
roczne 2015

Spis treści

Wprowadzenie	4
1. Podsumowanie roku 2015	6
2. Najważniejsze zagadnienia	7
2.1. Przejrzystość	7
2.2. Przejrzystość w procesie decyzyjnym w UE	9
2.3. Przejrzystość lobbingu	10
2.4. Kwestie etyczne	12
2.5. Prawa podstawowe	15
2.6. Polityka konkurencji UE	16
2.7. Udział społeczeństwa w procesie decyzyjnym UE	17
2.8. Agencje UE	19
3. Dwudziesta rocznica działalności biura Rzecznika Praw Obywatelskich	21
4. Stosunki z instytucjami UE	23
4.1. Parlament Europejski	23
4.2. Komisja Petycji	23
4.3. Komisja Europejska	24
4.4. Inne instytucje i agencje UE	24
4.5. Konwencja ONZ o prawach osób niepełnosprawnych	25
5. Europejska Sieć Rzeczników Praw Obywatelskich	27
6. Zasoby	31
6.1. Budżet	31
6.2. Korzystanie z zasobów	31
6.3. Zespół Rzecznika Praw Obywatelskich	32
7. Rodzaje i źródła skarg	33
8. Na kogo składano skargi?	36
9. Czego dotyczyły skargi?	37
10. Uzyskane wyniki	38
11. Sposób rozpatrywania spraw	40
12. Przestrzeganie propozycji Rzecznika Praw Obywatelskich	41
Kontakt z Europejskim Rzecznikiem Praw Obywatelskich	42

Wprowadzenie

Emily O'Reilly, Europejska Rzecznik
Praw Obywatelskich.

Cieszę się, że mogę przedstawić Państwu nasze sprawozdanie roczne za 2015 r.

Był to wyjątkowy rok, w którym biuro Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich obchodziło 20-lecie istnienia. Od 1995 r. w biurze Rzecznika rozpatrzone 48 840 skarg.

Niezależność i bezstronność to fundamentalne zasady działalności biura Rzecznika; zapewniły one naszej instytucji szacunek, jakim cieszy się do dzisiaj. Jestem dumna, że mogę kontynuować tę tradycję.

Miniony rok był wyjątkowy także z innego powodu. Realizując moją strategię zwiększania wpływu, znaczenia i widoczności biura, udowodniliśmy, że praca rzecznika może pozytywnie wpłynąć na funkcjonowanie administracji unijnej.

Prowadząc strategiczne dochodzenia dotyczące problemów w instytucjach UE, biuro Rzecznika przyczyniło się do podniesienia i tak już wysokich standardów przejrzystości i norm administracyjnych w organach publicznych UE.

W 2015 r. udało się tego dokonać w kilku instytucjach i w odniesieniu do wielu kwestii. Na przykład w zakresie negocjacji handlowych pomiędzy UE a Stanami Zjednoczonymi Komisja poczyniła znaczne postępy, publikując wiele dokumentów dotyczących transatlantyckiego partnerstwa handlowo-inwestycyjnego (TTIP). Przejrzystość wskazano również jako jedną z podstawowych zasad nowej strategii handlowej, opublikowanej w październiku.

Komisja, zgodnie z zaleceniami mojego biura dotyczącymi właściwego podejścia do przypadków tzw. „syndromu drzwi obrotowych”, zaczęła również publikować nazwiska i dane wyższych urzędników, którzy odchodzą z instytucji i podejmują pracę w innych organizacjach.

Po mojej interwencji Europejski Bank Centralny opracował zasady dotyczące wystąpień publicznych i zapowiedział opublikowanie treści spotkań członków zarządu, natomiast agencja Frontex przyjęła moje zalecenia dotyczące przestrzegania podstawowych praw migrantów, którym wydano nakaz wyjazdu z UE.

W wielu przypadkach biuro Rzecznika nie było jedynym zaangażowanym podmiotem, ale udało nam się interweniować w sprawach podniesionych przez obywateli, przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego i posłów do Parlamentu Europejskiego, zwracając się do instytucji UE o podjęcie konkretnych kroków.

Choć uzyskane wyniki stanowią korzyści systemowe dla wszystkich obywateli, moje zadanie polega przede wszystkim na udzielaniu pomocy pojedynczym osobom w przypadku problemów z administracją publiczną w UE. Mam przyjemność poinformować, że w 2014 r. wskaźnik przestrzegania zaleceń Rzecznika przez instytucje UE osiągnął rekordowy poziom 90%, czyli był o całe 10 punktów procentowych wyższy niż w roku poprzednim.

W minionym roku zapoczątkowano również gromadzenie propozycji dotyczących reformy europejskiej sieci rzeczników praw obywatelskich, wśród których znalazło się m.in. prowadzenie równoległych dochodzeń na poziomie krajowym i europejskim. Dzięki wykorzystaniu naszej wspólnej fachowej wiedzy propozycje, które sformułowano w oparciu o udaną współpracę podczas dochodzenia w sprawie agencji Frontex, przyniosą większe korzyści obywatelom.

Rzecznicy praw obywatelskich mają tendencję do pojmowania postępów jako tego, co jeszcze pozostało do zrobienia. Myślę jednak, że uczciwie możemy stwierdzić, iż ubiegły rok stanowi doskonały punkt wyjścia dla przyszłych działań.

Dziękuję wszystkim, dzięki którym możemy wykonywać naszą pracę.

Emily O'Reilly

Rok 2015 obfitował w wydarzenia, a Rzecznik podejmowała działania na rzecz wzmocnienia swojej strategii na rzecz zwiększania wpływu, widoczności i znaczenia tej instytucji. Oto niektóre z najważniejszych wydarzeń z 2015 r.:

2015

Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich pomaga obywatelom w sprawach związanych z instytucjami, organami i agencjami UE. Zakres tych spraw jest szeroki: od problemów umownych, przez przypadki łamania podstawowych praw, po brak przejrzystości w procesie podejmowania decyzji lub odmowy dostępu do dokumentów. Od kiedy Emily O'Reilly objęła stanowisko Rzecznika w 2013 r., poza rozpatrywaniem zgłaszanych skarg coraz częściej podejmuje strategiczne dochodzenia z własnej inicjatywy. Służy to zapewnieniu maksymalnych korzyści obywatelom, dzięki analizie problemów, które wydają się mieć charakter systemowy. Niezależnie od tego, czy dochodzenie prowadzone jest na podstawie złożonej skargi czy stanowi część strategicznego dochodzenia, celem działalności Rzecznika jest zapewnienie obywatelom przejrzystej i sprawnie funkcjonującej administracji publicznej w UE.

2.1. Przejrzystość

Emily O'Reilly, Europejska Rzecznik Praw Obywatelskich.

Problemem najczęściej zgłaszanym Europejskiej Rzecznik Praw Obywatelskich pozostaje zarzut braku przejrzystości; w 2015 r. dotyczyło go 22,4% skarg. Są to m.in. przypadki odmowy udzielenia dostępu do dokumentów lub informacji przez instytucję.

Jednym z przykładów jest [dochodzenie strategiczne](#) Rzecznika dotyczące przejrzystości w sprawach związanych z proponowanym transatlantyckim partnerstwem

#1

Cecilia Malmström

Good, constructive discussions with @EUombudsman Emily O'Reilly today, on how to take transparency in #TTIP negotiations further

Europejska komisarz ds. handlu Cecilia Malmström wyraża swoje uznanie dla Europejskiej Rzecznik Praw Obywatelskich Emily O'Reilly za konstruktywne dyskusje na temat przejrzystości w dalszych negocjacjach dotyczących TTIP.

Państwa członkowskie UE upoważniły Komisję Europejską do prowadzenia w ich imieniu negocjacji dotyczących TTIP.

#2

Alberto Alemanno

The #ECB embraces transparency following @EUombudsman recommendations | @TheGoodLobby

Europejski Bank Centralny przyjmuje zasady przejrzystości w oparciu o zalecenia Europejskiej Rzecznik Praw Obywatelskich.

handlowo-inwestycyjnym (TTIP) pomiędzy UE a Stanami Zjednoczonymi. W marcu 2015 r. Komisja odpowiedziała na propozycje Rzecznika dotyczące sposobów uczynienia negocjacji w sprawie TTIP bardziej przejrzystymi, zobowiązując się do aktywnej publikacji kolejnych dokumentów dotyczących TTIP; Rzecznik **pochwaliła** Komisję za tę inicjatywę. Rzecznik **zwróciła się** także do komisarz UE ds. handlu Cecilii Malmström, pozytywnie oceniając podjęte do tej pory kroki i zwracając się z prośbą o zapewnienie przejrzystości ważnego miejsca w nowej strategii handlowej Komisji. Przejrzystość wymieniono jako jedną z trzech podstawowych zasad nowej strategii handlowej opublikowanej przez Komisję w październiku. #1

Te kolejne kroki stanowią dowód na istotne postępy w zakresie przejrzystości negocjacji handlowych. Działania Komisji nie zostały podjęte wyłącznie w odpowiedzi na interwencję Rzecznika. Zaniepokojenie wyrażało wiele podmiotów – od członków społeczeństwa obywatelskiego po posłów do Parlamentu Europejskiego. Otwierając dochodzenie, Rzecznik była w stanie odpowiednio ukierunkować wiele spośród tych obaw i pomóc osiągnąć wymierne rezultaty poprzez sformułowanie konkretnych propozycji dla Komisji.

Kolejną instytucją, która w 2015 r. poczyniła znaczne postępy w kierunku większej przejrzystości, był Europejski Bank Centralny (EBC). W maju Rzecznik **zwróciła się** do prezesa EBC Mario Draghiego o wyjaśnienia dotyczące incydentu związanego z ujawnieniem ograniczonej grupie odbiorców potencjalnie istotnych informacji rynkowych. Prezes Mario Draghi **odpowiedział**, że pismo Rzecznika skłoniło EBC do podjęcia dalszych kroków w celu zwiększenia przejrzystości kanałów komunikacyjnych Banku. W październiku EBC opublikował nowe zasady wygłaszania przemówień, zgodnie z którymi żadna istotna informacja rynkowa nie może zostać ujawniona podczas wydarzeń niepublicznych lub w trakcie spotkań dwustronnych. Ustalono również zasadę „okresu ciszy”, zgodnie z którą przemówienia i komentarze publiczne wygłoszone na siedem dni przed posiedzeniem Rady Prezesów nie powinny wpływać na oczekiwania co do przyszłych decyzji dotyczących polityki pieniężnej. #2

Pod koniec października Bank poinformował, że od wiosny 2016 r., z trzymiesięcznym przesunięciem czasowym, rozpocznie publikację listy spotkań członków Zarządu. W grudniu EBC ogłosił rozszerzenie „okresu ciszy”: członkom Zarządu zabrania się spotkań lub rozmów z mediami, podmiotami rynkowymi lub przedstawicielami innych grup interesu na tematy związane z polityką pieniężną w tygodniu poprzedzającym posiedzenie Rady Prezesów. Rzecznik **przyjęła z zadowoleniem** te działania, podkreślając, że w związku z ogromną odpowiedzialnością, która spoczywa na EBC, tym ważniejsze są starania służące zapewnieniu najwyższych standardów zarządzania.

2.2. Przejrzystość w procesie decyzyjnym w UE

Zważywszy, że prawodawstwo UE ma wpływ na praktycznie każdy aspekt życia obywateli, należy zapewnić pełną odpowiedzialność procesu stanowienia prawa wobec społeczeństwa.

Po części tym Europejska Rzecznik Praw Obywatelskich uzasadniła w maju 2015 r. swoją decyzję o **otwarciu** dochodzenia w sprawie przejrzystości rozmów trójstronnych. Rozmowy trójstronne to nieformalne negocjacje pomiędzy Parlamentem Europejskim, Radą i Komisją, służące osiągnięciu ostatecznego porozumienia w sprawie nowych przepisów unijnych. W unijnej procedurze współdecyzji Parlament i Rada wspólnie przyjmują wnioski legislacyjne przedstawiane przez Komisję. Choć procedura może obejmować maksymalnie trzy czytania, około 80% aktów prawnych UE przyjmuje się obecnie w pierwszym czytaniu, co wynika z rosnącej częstotliwości rozmów trójstronnych.

Kilka podmiotów – w tym posłowie do Parlamentu Europejskiego, parlamentów krajowych, organizacje społeczeństwa obywatelskiego i przedsiębiorstwa – wyraziło swoje zaniepokojenie tym faktem, wskazując, że wzrost wydajności wynikający z procesu dialogu trójstronnego odbywa się kosztem przejrzystości. #3

Po otwarciu dochodzenia Rzecznik skierowała pisma do **przewodniczącego Komisji**, **przewodniczącego Parlamentu** i **Sekretarza Generalnego Rady**, wskazując, że coraz częściej uznaje się rozmowy trójstronne za proces, w którym rozstrzyga się o ostatecznym kształcie negocjowanego aktu prawnego. Rzecznik zadała serię pytań, przede wszystkim na temat aktywnego publikowania dokumentów dotyczących rozmów trójstronnych. Poinformowała również trzy zaangażowane instytucje o tym, że w ramach dochodzenia chciałyby zapoznać się z dokumentacją rozmów trójstronnych dotyczącą dwóch ostatnio przyjętych aktów prawnych (rozporządzenie w sprawie badań klinicznych i dyrektywa w sprawie kredytów hipotecznych). Wybór ten został podyktowany ważnym interesem publicznym.

Wydarzenie zorganizowane przez Rzecznik: „Rozmowy trójstronne i przejrzyste stanowienie prawa”.

#3

Aoife White

Much EU law is hammered out in closed-door ‘trialogues.’ Got an opinion on that? @EUombudsman is listening: [http://www.ombudsman.europa.eu/press/release.faces/en/61593/html.bookmark ...](http://www.ombudsman.europa.eu/press/release.faces/en/61593/html.bookmark...)

Jaka część prawa unijnego powstaje w trakcie rozmów trójstronnych za zamkniętymi drzwiami? Czy masz własne zdanie na ten temat? Europejska Rzecznik chce je poznać.

#1

Storify

Rozmowy trójstronne i przejrzyste stanowienie prawa

Aktywność online podczas spotkania dotyczącego „rozmów trójstronnych i przejrzystego stanowienia prawa”, zorganizowanego 28 września przez Europejską Rzecznik w ramach Międzynarodowego Dnia Prawa do Informacji.

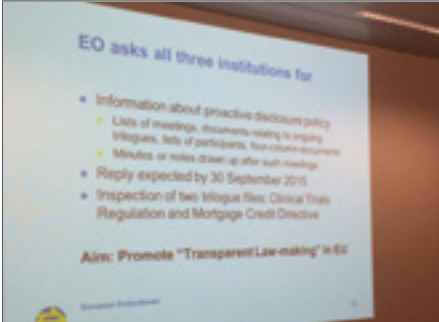
W zorganizowanej przez biuro Rzecznika we wrześniu konferencji, podczas której zbadano przejrzystość rozmów trójstronnych, wzięło udział ponad 250 uczestników: posłów, przedstawicieli grup interesu, dziennikarzy, naukowców i innych osób. Uczestnicy omówili zalety bardziej otwartego procesu trójstronnego, w tym konieczność publikowania harmonogramów takich spotkań i porządków obrad. #1

W grudniu, po otrzymaniu opinii instytucji na temat przejrzystości rozmów trójstronnych i po zapoznaniu się z dokumentacją, biuro Rzecznika **rozpoczęło** konsultacje społeczne. W ramach konsultacji zebrano opinie osób, organizacji pozarządowych, stowarzyszeń biznesowych i innych organizacji, które udzieliły odpowiedzi na serię pytań dotyczących m.in. przejrzystości rozmów trójstronnych oraz wpływu zwiększonej przejrzystości na proces legislacyjny. Wyniki konsultacji społecznych, a także kontrola dokumentacji dotyczącej rozmów trójstronnych oraz opinie przedstawione przez każdą z trzech instytucji, zostaną uwzględnione w ogólnej ocenie Rzecznik na temat zapewnienia większej przejrzystości rozmów trójstronnych. #1

#1

Europejska Rzecznik Praw Obywatelskich

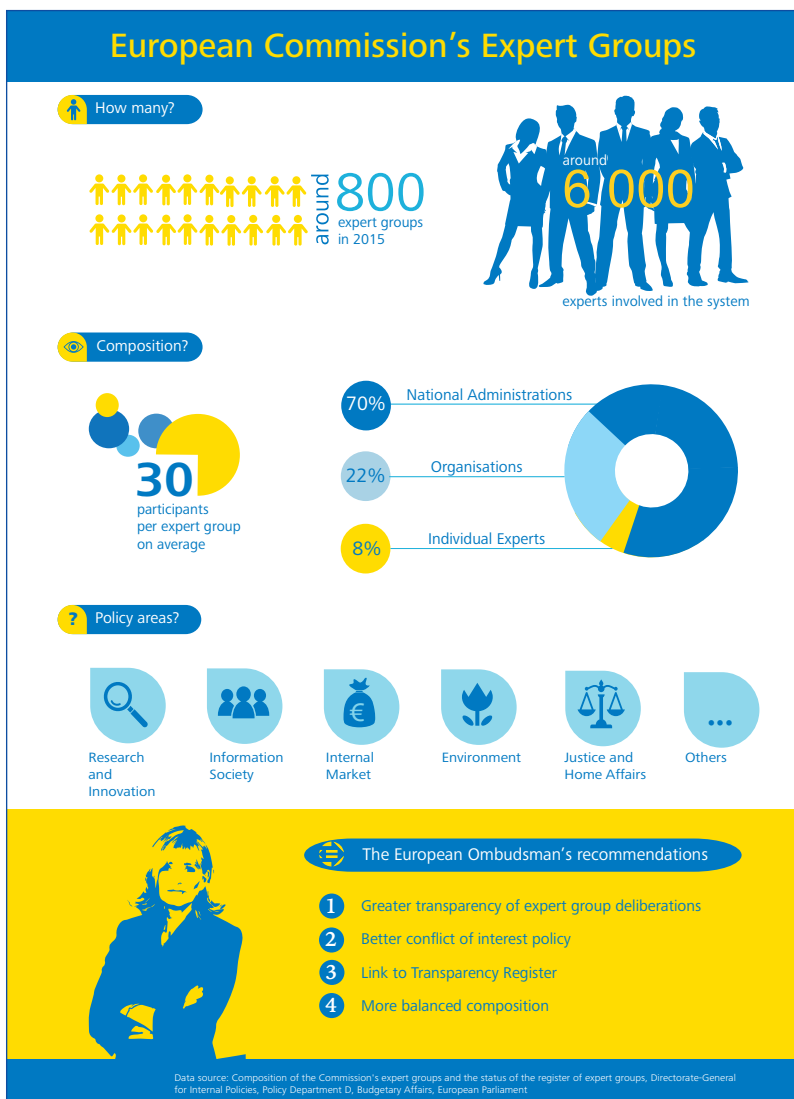
[Informacja prasowa] Europejska Rzecznik Praw Obywatelskich Emily O'Reilly wszczęła dochodzenie w sprawie przejrzystości „rozmów trójstronnych” w celu zapewnienia większej przejrzystości procesowi stanowienia prawa w UE. Rozmowy trójstronne to nieformalne negocjacje pomiędzy Parlamentem Europejskim, Radą i Komisją, których celem jest szybkie osiągnięcie porozumienia w sprawie nowych aktów prawnych UE.

Przejrzystość wymaga również od organów administracji publicznej informowania o motywach, jakimi kierują się w procesach decyzyjnych. To właśnie było sednem **skargi** złożonej do Europejskiej Rzecznik przez obywatela Niemiec. Oskarżył on Komisję o niezadowalające wyjaśnienie powodów, dla których nie zbadano jego skargi w sprawie naruszenia, w której zarzucił Niemcom nieprawidłowe wdrożenie dyrektywy w sprawie e-prywatności. Rzecznik wydała ocenę krytyczną, stwierdzając, że Komisja nie uzasadniła w wyczerpujący sposób, dlaczego nie podjęto działań w odniesieniu do dwóch kwestii, tj. przechowywanych i przetwarzanych danych w Niemczech oraz obowiązujących w tym kraju zasad e-marketingu, które zostały podniesione przez skarżącego.

2.3. Przejrzystość lobbingu

Przygotowując wnioski legislacyjne, decydenci często potrzebują wsparcia ze strony ekspertów. Obecnie Komisji doradza ponad 800 grup ekspertów. Skład tych grup, a także ograniczona wiedza obywateli na temat sposobów ich funkcjonowania, ściągnęły na nie falę krytyki. W 2014 r. Rzecznik otworzyła dochodzenie w sprawie składu i przejrzystości tych grup. Opinie wyrażone podczas kolejnych konsultacji społecznych pomogły Rzecznik sformułować propozycje usprawnień w tym zakresie. Komisja **odpowiedziała** w maju 2015 r., informując o przyjęciu przez nią nowej polityki dotyczącej konfliktu interesów i obowiązującej w stosunku do ekspertów wyznaczonych we własnym imieniu.

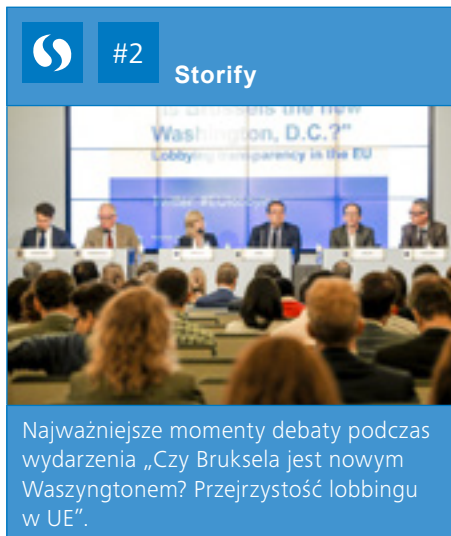

Około 800 grup eksperckich doradza Komisji Europejskiej w sprawach politycznych.

Zapowiedziano również zwiększenie przejrzystości procedury wyboru ekspertów i zobowiązano się do wprowadzenia zmian w rejestrze grup eksperckich. Rzecznik uznała te działania za **obiecujące**, chociaż Komisja nie powinna poprzestać na tych

Wydarzenie zorganizowane przez Europejską Rzecznik Praw Obywatelskich: „Czy Bruksela jest nowym Waszyngtonem? Przejrzystość lobbingu w UE”.

zmianach, jeżeli celem jest większa kontrola publiczna tych grup. W swoim [zaleceniu](#) wezwała Komisję do opublikowania kompleksowych protokołów posiedzeń grup eksperckich.

Lobbing w Brukseli również stał się przedmiotem dyskusji na wysokim szczeblu, zorganizowanej przez Rzecznik pod hasłem „Czy Bruksela jest nowym Waszyngtonem?” w maju 2015 r.; jednym z prelegentów był wiceprzewodniczący Komisji, Frans Timmermans. W przemówieniu otwierającym debatę Rzecznik podkreśliła znaczenie niezawodnych procedur obowiązujących w instytucjach UE, ponieważ umożliwiają one członkom i urzędnikom zrozumienie mechanizmów wywierania nacisku. [🔗 #2](#)

Sposób wywierania nacisku przez lobbystów znalazł się w centrum dochodzenia dotyczącego przedstawicieli przemysłu tytoniowego, w którym Rzecznik [ustaliła](#), że Komisja Barroso – z wyjątkiem DG ds. Zdrowia – nie wykazała się zadowolającą przejrzystością w zakresie działalności lobbingsowej przedstawicieli przemysłu tytoniowego, a przez to nie przestrzegała w zadowolający sposób zasad i wytycznych ONZ w tej dziedzinie. Rzecznik wezwała Komisję do publikowania w internecie informacji o wszystkich spotkaniach z lobbystami z branży tytoniowej lub ich przedstawicielami prawnymi, a także protokołów tych posiedzeń. W swojej [opinii](#) na temat zalecenia Rzecznika Komisja stwierdziła, że wywiązuje się ze swoich zobowiązań wynikających z Ramowej konwencji Światowej Organizacji Zdrowia o ograniczeniu użycia tytoniu (FCTC). Rzecznik [odpowiedziała](#), że ubolewa nad tym stanowiskiem Komisji, stwierdzając, że zdrowie publiczne wymaga najwyższych standardów. [🐦 #4](#)

#4

Newstalk Lunchtime

@EUombudsman on tobacco lobbying in the EU: @EU_Commission have an obligation not to hide behind the non binding nature of the guidelines

Europejska Rzecznik Praw Obywatelskich w sprawie lobbingu tytoniowego w UE: Komisja Europejska nie może chować się za niewiążącym charakterem wytycznych.

2.4. Kwestie etyczne

Zaufanie społeczeństwa dla instytucjach UE może zostać wystawione na próbę, jeśli wysocy rangą urzędnicy mają prawo opuszczać swoje stanowiska w celu podjęcia pracy, na przykład, w sektorze prywatnym, a następnie angażować się w działalność lobbingsową. Po otrzymaniu dwóch skarg w sprawach „drzwi

obrotowych” Rzecznik sformułowała w 2014 r. szereg zaleceń dotyczących takich przypadków. W piśmie skierowanym do wiceprzewodniczącej Komisji Kristaliny Georgiev Rzecznik podkreśliła znaczenie jasnej argumentacji w sytuacjach, w których Komisja daje zielone światło przyszłemu zatrudnieniu byłych urzędników wysokiej rangi.

W grudniu Komisja rozpoczęła publikowanie nazwisk niektórych wyższych urzędników, którzy odchodzą z Komisji do nowych miejsc pracy. Publicznie dostępne informacje zawierają opis dotychczasowych obowiązków tych urzędników, informacje o ich nowej funkcji i ocenę Komisji dotyczącą potencjalnych konfliktów interesów. Rzecznik z zadowoleniem przyjęła tę zmianę, która jest zgodna z jej zaleceniami, ale podkreśliła zarazem, że wzywa Komisję do publikowania nazwisk częściej niż raz w roku, jak wymagają tego przepisy prawa. Wezwała inne instytucje i agencje UE do wprowadzenia podobnych środków służących zapewnieniu większej przejrzystości, zgodnie z treścią regulaminu pracowniczego UE.

Rzecznik podjęła temat zatrudnienia po odejściu z Komisji również w piśmie skierowanym do przewodniczącego Komisji Jeana-Claude’a Junckera, w którym wezwała do większej przejrzystości na stanowiskach obejmowanych przez byłych komisarzy. Przewodniczący Juncker odpowiedział, że Komisja ułatwi dostęp do protokołów swoich posiedzeń, gdy zostanie podjęta decyzja o dalszej działalności zawodowej byłych komisarzy. Rzecznik w piśmie z grudnia podtrzymała swoje stanowisko, stwierdzając że Komisja powinna aktywnie publikować – zmieniając dane osobowe, jeśli to konieczne – uwzględniane przez siebie opinie komitetu *ad hoc* ds. etyki, dotyczące przyszych funkcji komisarzy. #5

#5

Vicky Cann

Great letter to President Juncker from @EUombudsman to demand more transparency on #revolvingdoors moves by ex-comrs [http://www.ombudsman.europa.eu/cases/correspondence.faces/en/60612/html.bookmark ...](http://www.ombudsman.europa.eu/cases/correspondence.faces/en/60612/html.bookmark...)

Pismo skierowane przez Rzecznik do przewodniczącego Junckera, dotyczące większej przejrzystości w zakresie przyszłego zatrudnienia byłych komisarzy i zjawiska „obrotowych drzwi”.

Utrzymanie wysokiego poziomu etyki w administracji publicznej wymaga, by doradcy zewnętrzni również poddawani byli rygorystycznej ocenie pod względem potencjalnego konfliktu interesów. To właśnie było istotą sprawy, w której brytyjska organizacja pozarządowa złożyła skargę na sposób, w jaki

Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA) odniósł się do domniemanego konfliktu interesu dotyczącego członków grupy roboczej EFSA ds. genetycznie zmodyfikowanych owadów. Rzecznik stwierdziła, że EFSA nie udało się zapewnić, aby eksperci pracujący w środowisku akademickim przekazywali wszelkie istotne informacje do EFSA. Zasugerowała również, że EFSA powinien zrewidować swoje zasady dotyczące konfliktu interesów.

Na początku 2015 r. Rzecznik opublikowała wyniki dochodzenia w sprawie przestrzegania zasad sygnalizowania nieprawidłowości w instytucjach UE. W dochodzeniu [otwartym](#) w lipcu 2014 r. ustalono, że tylko dwie spośród dziewięciu zbadanych instytucji wprowadziły wewnętrzne zasady sygnalizowania nieprawidłowości. O ile obowiązywały one w Komisji i Trybunale Obrachunkowym, nie wprowadziły ich Parlament, Rada, Trybunał Sprawiedliwości, Służba Działań Zewnętrznych, Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny, Komitet Regionów ani Europejski Inspektor Ochrony Danych. [#6](#)

#6

Transparency Int. EU

@EUombudsman finds that only 2/9 EU institutions have adequate [#whistleblowing](#) guidelines http://buzz.mw/bqc1k_f <http://bit.ly/QHjjNV>

Europejska Rzecznik Praw Obywatelskich stwierdza, że tylko dwie spośród dziewięciu instytucji wdrożyły odpowiednie wytyczne dotyczące sygnalizowania nieprawidłowości.

Na podstawie uzyskanych odpowiedzi można wywnioskować, że nadal nie udało się udowodnić, że instytucje UE zachęcają do sygnalizowania nieprawidłowości i chronią przed konsekwencjami osoby, które zgłaszają nieprawidłowości.

Dochodzenie zamknięte przez Rzecznika w 2015 r. w sprawie Europejskiej Służby Działań Zewnętrznych wykazało potrzebę wprowadzenia takich zasad. Skarżący, którym był członek misji policyjnej Unii Europejskiej (EUPM), zwrócił się do Rzecznik po tym, jak został zwolniony z pracy. Skarżący otrzymał pismo informujące, że jego umowa została zerwana osiem dni po tym, jak poinformował dowódcę operacji cywilnej CPCC (Komórka Planowania i Prowadzenia Operacji Cywilnych) w Radzie Unii Europejskiej o domniemanych nieprawidłowościach w EUPM. Skarżący już wcześniej skierował pismo do szefa misji, w którym opisał 20 przypadków nieprawidłowości w EUPM. Rzecznik zwróciła uwagę, że termin i motywacje zwolnienia mogą wskazywać na to, iż skarżący został stracił pracę, ponieważ

zasygnalizował nieprawidłowości. Rzecznik skrytykowała również prowadzony *ad hoc* wewnętrzny proces rozpatrywania skarg, któremu poddano zarzuty przedstawione przez skarżącego.

Pod koniec 2015 r. Służba Działań Zewnętrznych poinformowała Rzecznik, że przyjęła zasady Komisji dotyczące sygnalizowania nieprawidłowości i przyjęła własną procedurę informowania o nieprawidłowościach obowiązującą uczestników jej misji. Parlament i Komitet Regionów również przyjęły niezbędne zasady sygnalizowania nieprawidłowości. Rzecznik zbada szczegóły przyjętych zasad i oczekuje przyjęcia przepisów przez inne instytucje. Dzięki wprowadzeniu solidnych zasad regulujących te kwestie istnieje większa szansa wykrywania naruszeń w administracji UE.

2.5. Prawa podstawowe

Jednym z podstawowych aspektów działalności Rzecznika jest przestrzeganie praw podstawowych przez instytucje UE. Także tutaj instytucje UE dokonały istotnych zmian dzięki sprawnej współpracy z biurem Rzecznika. #7

Biuro przeprowadziło dochodzenie – równoległe z dochodzeniami prowadzonymi przez 19 członków europejskiej sieci rzeczników – by sprawdzić, czy przestrzega się podstawowych praw migrantów zmuszanych do powrotu do swoich krajów. Rzecznik zbadała rolę, jaką unijna agencja Frontex odgrywa w organizacji powrotów przymusowych, natomiast 19 krajowych biur rzeczników podjęło próbę ustalenia, jak powroty przymusowe przebiegały w ich państwach członkowskich. Rzecznik zamknęła dochodzenie w maju, wydając serię [propozycji](#), m.in. dotyczących oddzielania rodzin z dziećmi i kobiet w ciąży od innych osób powracających, a także uznała, że agencja powinna podjąć działania na rzecz ustanowienia wspólnej zasady stosowania środków przymusu. Reakcja agencji Frontex była wzorowa. W grudniu Parlament poparł wydaną w następstwie dochodzenia przeprowadzonego w 2013 r. propozycję Rzecznik, by agencja Frontex ustanowiła mechanizm rozpatrywania skarg dotyczących potencjalnych naruszeń praw podstawowych wynikających z prowadzonych przez nią działań. Następnie Komisja zaproponowała projekt rozporządzenia w sprawie europejskiej straży granicznej i przybrzeżnej, która miałaby zastąpić agencję Frontex. We wniosku opisano mechanizm składania skarg. #8

Rzecznik zamknęła w 2015 r. dochodzenie w sprawie przestrzegania treści Karty praw podstawowych Unii Europejskiej przy wydatkowaniu przez państwa członkowskie środków na projekty finansowane przez Fundusz Spójności UE. Dochodzenie rozpoczęło się w maju 2014 r. w odpowiedzi

#7

The Bureau

EU Ombudsman tells us Frontex has significant 'room for improvement' how it handles joint returns of illegal migrants <http://labs.thebureauinvestigates.com/is-frontex-bordering-on-chaos> ...

Europejska Rzecznik uważa, że działania podejmowane w ramach organizacji wspólnych powrotów nielegalnych imigrantów przez agencję Frontex nadal pozostawiają „wiele do życzenia”.

#8

Roberta Metsola MEP

#HappeningNow: meeting with stakeholders, #Frontex & @EUombudsman on our report on agency @EP_Petitions @EP_Justice

Spotkanie interesariuszy, agencji Frontex i Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich w sprawie sprawozdania dotyczącego agencji Frontex, wydanego przez parlamentarną Komisję Petycji oraz Komisję Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych.

na obawy zgłaszane przede wszystkim przez przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego, którzy twierdzili, że środki unijne mogły być wydatkowane w sposób podważający te prawa, m.in. w sytuacji wykorzystania funduszy na domy opieki dla osób niepełnosprawnych, zamiast integracji tych ostatnich ze społeczeństwem. W oparciu o informacje przekazane przez organizacje pozarządowe i krajowych rzeczników praw obywatelskich Rzecznik opracowała [osiem wniosków](#) dla Komisji dotyczących jej nadzoru nad działaniami prowadzonymi przez państwa członkowskie. Komisja odpowiedziała w listopadzie, ogłaszając wytyczne skierowane do państw członkowskich, dotyczące poszanowania treści Karty w ramach realizacji polityki spójności; planowane jest również przeprowadzenie szkoleń w tym zakresie.

[Sprawa](#) dotycząca praw podstawowych, w której dochodzenie wszczęto po otrzymaniu skargi od pracownicy Parlamentu Europejskiego, której córka cierpi na poważne uszkodzenie mózgu. Pracownica Parlamentu zwróciła się do Rzecznik po tym, jak Parlament próbował cofnąć przyznane jej zwolnienie z obowiązku okresowej mobilności. Rzecznik zwróciła się do Parlamentu o utrzymanie zwolnienia z obowiązku przez okres, w którym stan córki skarżącej wymaga obecności matki, nawet jeśli oznaczałoby to czas nieokreślony. Parlament przyjął to zalecenie.

2.6. Polityka konkurencji UE

Decyzje Komisji dotyczące konkurencji mogą mieć daleko idące konsekwencje dla przedsiębiorstw, ponieważ określają one na przykład, czy przedsiębiorstwa mają prawo łączyć się ze sobą, czy ich działalność może być interpretowana jako utworzenie kartelu oraz czy prowadzą nieuczciwe praktyki. Również tutaj zastosowanie mają wysokie standardy w zakresie praktyk administracyjnych Komisji, w tym bezstronność przy podejmowaniu decyzji.

Jedna ze spraw związanych z polityką konkurencji dotyczyła oświadczeń publicznych złożonych w 2012 i 2014 r. przez ówczesnego komisarza ds. konkurencji, dotyczących trwającego dochodzenia w sprawie podejrzenia o utworzenie kartelu. Crédit Agricole, jeden z banków, którego dotyczyło dochodzenie, zgłosił skargę, twierdząc, że w swoich oświadczeniach komisarz dawał do zrozumienia, iż Komisja już podjęła decyzję na temat ostatecznego wyniku dochodzenia. Po przyjrzeniu się sprawie Rzecznik zwróciła się w marcu do Komisji o przyznanie, że doszło do niewłaściwego administrowania i o podjęcie stosownych kroków w celu uniknięcia podobnych sytuacji w przyszłości.

Europejska komisarz ds. konkurencji
Margrethe Vestager.

W listopadzie w swojej ostatecznej **decyzji** zamykającej dochodzenie Rzecznik wyraziła swoje zadowolenie z faktu, iż Komisja podjęła kroki w celu uniknięcia podobnych sytuacji w przyszłości. Potwierdziła również, że doszło do niewłaściwego administrowania, ponieważ oświadczenia komisarza można było interpretować jako ostateczne stwierdzenie Komisji, że skarżący uczestniczył w kartelu, zanim dochodzenie zostało zamknięte. [#9](#)

2.7. Udział społeczeństwa w procesie decyzyjnym UE

Obywatele coraz częściej domagają się prawa głosu w kształtowaniu polityki UE. Aby spełnić te oczekiwania, w 2012 r. powstała europejska inicjatywa obywatelska (EIO). Zgodnie z regulaminem EIO milion obywateli z co najmniej siedmiu państw członkowskich może zwrócić się do Komisji z wnioskiem o ustanowienie prawa w danym obszarze. [#10](#)

#9

Finance
News
London**Finance News
London**

European Ombudsman
criticises ex-regulator in C.
Agricole case [http://reut.
rs/1MvilHb](http://reuters/1MvilHb)

Europejska Rzecznik krytykuje byłego
regulatora w sprawie Crédit Agricole.

#10

ECAS NGO

For the [@EUombudsman](#) the EC's reply to the ECI must be detailed and transparent

Zdaniem Europejskiej Rzecznik odpowiedź Komisji Europejskiej na każdą europejską inicjatywę obywatelską musi być szczegółowa i przejrzysta.

Po otrzymaniu kilku skarg dotyczących wymogów prawnych i praktycznych związanych z inicjatywą obywatelską Rzecznik postanowiła zbadać procedurę EIO i rolę, jaką pełni w niej Komisja. Rzecznik zaprosiła organizatorów europejskiej

#11

ECI Campaign

.@EUombudsman: more can be done by the @EU_Commission to improve the #ECI. #eciday2015 #savetheECI

Europejska Rzecznik twierdzi, że Komisja Europejska może zrobić więcej, by usprawnić funkcjonowanie europejskiej inicjatywy obywatelskiej.

#12

Maria L Sanchez B

#ECI as engaging tool requires that citizens feel not only heard but also listened to, says @EUombudsman <http://www.ombudsman.europa.eu/en/cases/decision.faces/en/59205/html.bookmark> ...

Zdaniem Europejskiej Rzecznik Praw Obywatelskich europejska inicjatywa obywatelska jako narzędzie angażujące obywateli musi zapewniać tym ostatnim poczucie, że ich głos jest nie tylko słyszalny, ale również brany pod uwagę przy podejmowaniu decyzji.

inicjatywy obywatelskiej, organizacje społeczeństwa obywatelskiego i zainteresowane osoby do wyrażenia opinii na temat funkcjonowania europejskiej inicjatywy obywatelskiej. Zebrane odpowiedzi wykorzystano do sformułowania **wytycznych** służących usprawnieniu funkcjonowania EIO. Wśród propozycji znalazło się zapewnienie, by decyzjom o odrzuceniu EIO towarzyszyło rzeczowe i zrozumiałe uzasadnienie; zaproponowano także wprowadzenie prostych i jednolitych wymogów w zakresie danych osobowych potrzebnych do obsługi podpisów. #11

Rzecznik **przedstawiła** te wytyczne Europejskiemu Komitetowi Ekonomiczno-Społecznemu podczas obchodów dorocznego „Dnia ECI” w kwietniu. Wskazała na ryzyko niepowodzenia ECI, jeśli inicjatywa będzie postrzegana jako narzędzie zaledwie tolerowane, a nie aktywnie wspierane przez Komisję. W swojej odpowiedzi Komisja zobowiązała się do podniesienia jakości uzasadnień w przypadku niepodejmowania działań w odpowiedzi na zgłaszanie inicjatywy oraz wskazała na przeprowadzoną modernizację oprogramowania służącego do gromadzenia danych online. #12

Znaczenie konsultacji publicznych było także jednym z elementów **skargi** złożonej do Rzecznik przez European Competitive Telecommunications Association (ECTA). ECTA zarzuciło Komisji, że nie przeprowadziła odpowiednich konsultacji społecznych ani oceny skutków przed złożeniem wniosku dotyczącego rozporządzenia w sprawie jednolitego europejskiego rynku łączności elektronicznej, obejmującego wycofywanie opłat roamingowych. Rzecznik stwierdziła, że choć Komisja powinna przestrzegać minimalnych standardów w zakresie konsultacji społecznych (zgodnie z treścią komunikatu Komisji z 2002 r.), miała ona prawo do ustalenia priorytetów politycznych i podejmowania decyzji w szczególnym kontekście tego wniosku ustawodawczego. Pomimo tego Rzecznik wezwała Komisję do wyjaśnienia przyjętych przez nią zasad dotyczących szczególnych i wyjątkowych okoliczności, w których może ona ograniczyć konsultacje społeczne ze względu na priorytet polityczny.

Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA) również był przedmiotem skargi dotyczącej konsultacji społecznych. Walijska organizacja pozarządowa **złożyła skargę**, w której podniesiono, że konsultacje społeczne EFSA w sprawie stosowania glifosatu (herbicyd) nie były wystarczająco przyjazne dla respondentów. Po interwencji Rzecznik EFSA uprościła swoje procedury udziału w konsultacjach społecznych.

2.8. Agencje UE

Dochodzenia dotyczące Komisji stanowią gros pracy Europejskiej Rzecznik, co świadczy o rozmiarach administracji, działalności i o zakresie obowiązków tej instytucji. Niemniej jednak agencje UE, których działalność dotyczy całego szeregu zagadnień, od praw podstawowych, przez leki, ochronę środowiska po bezpieczeństwo lotnicze, również odgrywają ważną, choć pośrednią, rolę w życiu obywateli. Są one drugim największym źródłem dochodzeń prowadzonych przez Rzecznika. Podobnie jak inne instytucje, agencje mają obowiązek przestrzegania najwyższych standardów przejrzystości, odpowiedzialności i etyki.

Jeden z [przypadków](#) rozpatrywanych przez Rzecznik w 2015 r. dotyczył Europejskiej Agencji Chemikaliów (ECHA) z siedzibą w Helsinkach. Rzecznik wszczęła dochodzenie po otrzymaniu skargi organizacji pozarządowej dotyczącej propozycji przeprowadzenia badań z udziałem zwierząt. ECHA twierdziła, że nie może odrzucić propozycji, natomiast organizacja pozarządowa odpowiedziała, że dane dotyczące propozycji badań mogłyby być wygenerowane przy użyciu metod alternatywnych. Rzecznik stwierdziła, że przeprowadzona przez ECHA interpretacja jej roli była zbyt rygorystyczna. Zaproponowała ECHA wprowadzenie wobec wszystkich rejestrujących wymogu udowodnienia, że podjęli starania w celu uniknięcia prowadzenia badań na zwierzętach, a także przekazywanie rejestrującym informacji, które pozwoliłyby im zrezygnować z badań na zwierzętach. ECHA zgodziła się wdrożyć obie propozycje. [#13](#)

W październiku 2015 r. Rzecznik [wzięła pod lupę](#) Agencję Wykonawczą ds. Badań Naukowych z siedzibą w Brukseli. Sprawa dotyczyła odrzucenia wniosku o stypendium przyznanego w ramach europejskiego programu badawczego. Po tym, jak uczelnia zaoferowała mu stanowisko, skarżący został poinformowany, że staż, który odbył wcześniej w prywatnej firmie, czyni jego wniosek „etycznie niemożliwym do zaakceptowania”; w uzasadnieniu powołano się na konflikt prawny pomiędzy członkami zespołu a spółką. Skarżący zwrócił się do Agencji, ale ta odpowiedziała, że zatrudnienie naukowców leży w gestii beneficjentów grantów, w tym przypadku uczelni. Naukowiec skontaktował się z Rzecznik, twierdząc, że procedura nie była przejrzysta. Rzecznik zaleciła Agencji zwiększenie nadzoru nad procesem rekrutacji w instytucjach przyznających stypendia badawcze. Agencja przyjęła to zalecenie.

#13

Miguel Ángel Blanes

Good job of European Ombudsman. Congratulations
[#transparency](#) [#opengov](#)
[#democracy](#)

Dobra robota Europejskiej Rzecznik.
 Gratulacje!

Kolejna [sprawa](#) dotyczyła Agencji Wykonawczej ds. Edukacji, Kultury i Sektora Audiowizualnego (EACEA), którą przedstawiciele pewnej irlandzkiej miejscowości oskarżyli o niesłusznie skrócenie terminu składania wniosków o finansowanie dla projektów miast bliźniaczych. W wyniku interwencji Rzecznik EACEA wyjaśniła swoje działania i skarżąca społeczność będzie mogła uczestniczyć tego rodzaju projekcie w 2016 r.

Rozdział 3

Dwudziesta rocznica działalności biura Rzecznika Praw Obywatelskich

Europejska Rzecznik Praw Obywatelskich z posłami Peterem Jahrem (z lewej) i Seanem Kellym (z prawej) podczas obchodów dwudziestolecia działalności biura Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich.

W 2015 r. biuro Rzecznika Praw Obywatelskich, utworzone na mocy traktatu z Maastricht, obchodziło dwudziestolecie działalności. Aby to uczcić, Emily O'Reilly zorganizowała w czerwcu symposium, na które zaproszeni zostali obaj jej poprzednicy Jacob Söderman i Nikiforos Diamandouros, a także inni rzecznicy praw obywatelskich i naukowcy; omówiono ewolucję biura rzecznika, a także kilka innych kluczowych kwestii, takich jak przejrzystość, dobra administracja i zasada ostrożności. W przemówieniu wygłoszonym podczas kolokwium Rzecznik zauważyła, że jej praca jest możliwa dzięki akceptacji i poszanowaniu przez instytucje UE roli Rzecznika w szerszym kontekście administracji publicznej.

Symposium z okazji dwudziestej rocznicy działalności biura Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich.

Europejska Rzecznik Praw Obywatelskich z Cecilią Wikström (z prawej) i Marlene Mizzi (z lewej), przewodniczącą i wiceprzewodniczącą Komisji Petycji Parlamentu Europejskiego, podczas przyjęcia zorganizowanego z okazji dwudziestej rocznicy działalności biura Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich.

W listopadzie biuro Rzecznika uczciło rocznicę swojej działalności, organizując przyjęcie w Parlamencie Europejskim; przemowę z tej okazji wygłosiła przewodnicząca Komisji Petycji Cecilia Wikström. W imprezie wzięli udział posłowie, krajowi rzecznicy praw obywatelskich, przedstawiciele instytucji UE oraz inne zainteresowane strony.

Rzecznik przedstawia swoje *Sprawozdanie roczne 2014* przewodniczącemu Parlamentu Martinowi Schulzowi.

4.1. Parlament Europejski

Rzecznik uznaje dobre stosunki z Parlamentem Europejskim za niezbędne w jej pracy. W 2015 r. Rzecznik spotkała się z przewodniczącym Martinem Schulzem, a także ponad 30 posłami do Parlamentu Europejskiego, reprezentującymi wszystkie główne frakcje polityczne i wiele państw członkowskich. Rzecznik bierze udział w posiedzeniach Komisji na podstawie odpowiedniego wniosku. W ubiegłym roku Rzecznik uczestniczyła w obradach parlamentarnej Komisji Petycji oraz Komisji Wolności Obywatelskich, Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych. Wygłosiła również przemówienie podczas [wspólnego posiedzenia](#), które odbyło się pod hasłem „Dążenie do wyższego stopnia odpowiedzialności, przejrzystości i uczciwości w instytucjach UE”.

4.2. Komisja Petycji

Rzecznik prowadzi ciągły dialog z Komisją Petycji. Kontakt ten jest niezbędny, by wspierać obywateli i rezydentów UE oraz koordynować prace Rzecznika oraz Komisji Petycji. Rzecznik rozpatruje skargi przeciwko instytucjom, organom i agencjom UE, natomiast Komisja Petycji zajmuje się petycjami w sprawie obszarów działalności UE w całej Europie. Rok 2015 był

kolejnym rokiem udanej współpracy z przewodniczącą Komisji Cecilią Wikström i posłami reprezentującymi wszystkie frakcje polityczne. Rzecznik docenia wspólne wysiłki podejmowane w celu uczynienia UE bardziej przyjazną dla obywateli i skoncentrowaną na służeniu im.

4.3. Komisja Europejska

Komisja Europejska jest władzą wykonawczą UE, a także instytucją odpowiedzialną za większość prac administracyjnych UE; to na niej przede wszystkim skupia się uwaga publiczna. Nic zatem dziwnego, że to Komisja jest przedmiotem większości skarg napływających do Rzecznika. Rzecznik utrzymuje bliskie relacje z Komisją, a w 2015 r. aż trzykrotnie spotkała się z przewodniczącym Junckerem, a także z kilkorgiem wiceprzewodniczących, komisarzy oraz z Sekretarzem Generalnym. Przez cały rok kontynuowano również comiesięczne spotkania na poziomie służb. Rzecznik uważa 2015 za rok nieustannych wysiłków na rzecz zwiększenia przejrzystości oraz zacieśniania stosunków z Komisją.

Europejska Rzecznik Praw Obywatelskich z przewodniczącym Komisji Europejskiej Jeanem-Claudem Junckerem.

Europejska Rzecznik Praw Obywatelskich z wiceprzewodniczącym Komisji Europejskiej Franssem Timmermansem.

4.4. Inne instytucje i agencje UE

Rzecznik utrzymuje również stosunki z innymi instytucjami i agencjami UE, co ma służyć poprawie ich kultury administracyjnej i współpracy międzyinstytucjonalnej. W 2015 r. Rzecznik spotkała się z sekretarzem generalnym Rady Unii Europejskiej, dyrektorem wykonawczym Europejskiego Urzędu ds. Bezpieczeństwa Żywności, wiceprzewodniczącym Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego, Europejskim

Inspektorem Ochrony Danych, dyrektorem wykonawczym Europejskiej Agencji Chemikaliów, prezesem Europejskiego Banku Inwestycyjnego, a także tymczasowym dyrektorem Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej. Spotkania te stanowią integralną część mandatu Rzecznika i służą utrzymaniu „złotego standardu” w administracji publicznej; są nieodłącznym elementem strategii na rzecz zwiększania znaczenia, widoczności i wpływu biura rzecznika w trosce o dobro obywateli. [#14](#) [#15](#)

#14

Aidan O'Sullivan

Good meeting just now between [@EUombudsman](#) and [@FedericaMog](#) [@eu_eeas](#) in [#Strasbourg](#)

Udane spotkanie Europejskiej Rzecznik z Federicą Mogherini, Wysoką Przedstawiciel UE do Spraw Zagranicznych i Polityki Bezpieczeństwa, Strasbourg.

#15

European Ombudsman

[.@euombudsman](#) just concluded a fruitful meeting with [@EIBtheEUBank](#) President, Werner Hoyer & VP Jonathan Taylor

Europejska Rzecznik odbyła owocne spotkanie z prezesem Europejskiego Banku Inwestycyjnego Wernerem Hoyerem i wiceprezesem tej instytucji Jonathanem Taylorem.

4.5. Konwencja ONZ o prawach osób niepełnosprawnych

Rzecznik może stwierdzić niewłaściwe administrowanie, jeżeli instytucja UE narusza jakiegokolwiek przepisy zawarte w Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych (UN CRPD).

W 2015 r. Komitet Ekspertów ds. Konwencji ONZ dokonał przeglądu wdrażania jej treści przez UE. W ramach struktury monitorującej przestrzeganie tych przepisów Rzecznik przedstawiła przykłady dochodzeń prowadzonych przez jej biuro. Rzecznik jest również aktywnie zaangażowana w reformę tych ram.

#16

Catherine Naughton

@EUombudsman recommends fully independent, adequately resourced CPRD monitoring framework with appropriate legal basis #eucrpframework

Europejska Rzecznik zaleca utworzenie w pełni niezależnych i dysponujących odpowiednimi zasobami ram monitorowania wdrażania Konwencji o prawach osób niepełnosprawnych, w oparciu o odpowiednią podstawę prawną.

Jedna ze skarg, która trafiła do Rzecznik, dotyczyła niesłyszającego kandydata, który poprosił o dodatkowy czas podczas testów selekcyjnych w ramach konkursu zorganizowanego przez Europejski Urząd Doboru Kadr (EPSO). EPSO nie przychyliło się do tej prośby, a kandydat skierował sprawę do Rzecznik, która prowadzi obecnie konsultacje z zainteresowanymi stronami i ekspertami.

W odpowiedzi na inną skargę Rzecznik uznała za niedopuszczalne, że Agencja Wykonawcza ds. Edukacji, Kultury i Sektora Audiowizualnego nie zapewniła (pomimo swoich wcześniejszych zapewnień) tłumaczenia na język migowy podczas konferencji Erasmus+. Kilka dni przed rozpoczęciem imprezy organizatorzy poinformowali skarżących o tym, że tłumacz zrezygnował z uczestnictwa w konferencji. Rzecznik zwróciła się do Agencji z prośbą o przegląd ustaleń dotyczących usług tłumaczenia na język migowy, aby zapobiec podobnym sytuacjom w przyszłości. #16

Rozdział 5

Europejska Sieć Rzeczników Praw Obywatelskich

Skargi przekazane innym instytucjom i organom; skarżący, którym Europejska Rzecznik Praw Obywatelskich poleciła kontakt z innymi instytucjami i organami w 2015 r.

Członek Europejskiej Sieci Rzeczników Praw Obywatelskich

512 52,7%

w tym:

470 krajowy lub regionalny rzecznik praw obywatelskich lub podobny organ (48,4%)

42 Komisja Petycji Parlamentu Europejskiego (4,3%)

Komisja Europejska

137 14,1%

Inne instytucje i organy

439 45,2%

Uwaga: W niektórych sprawach Rzecznik Praw Obywatelskich udzieliła skarżącemu porady więcej niż jednego rodzaju, w związku z czym suma podanych powyżej danych procentowych jest wyższa niż 100%.

Strategicznym celem Europejskiej Rzecznik jest zwiększenie oddziaływania, znaczenia i widoczności jej biura. W 2015 r. wraz rzecznikami pełniącymi swoją funkcję na poziomie krajowym Rzecznik rozpoczęła również reformę Europejskiej Sieci Rzeczników Praw Obywatelskich (ENO), aby uczynić ją bardziej widoczną i istotną dla społeczeństwa europejskiego. Sieć obejmuje 96 biur działających w 36 krajach europejskich oraz Komisję Petycji Parlamentu Europejskiego.

W oparciu o informacje przekazane przez członków ENO Europejska Rzecznik sporządziła szereg propozycji dotyczących reformy sieci. Wśród najważniejszych zmian znalazły się równoległe postępowania prowadzone przez Rzecznik oraz krajowe biura rzeczników, a także ściślejsza współpraca w zakresie wybranych zagadnień będących przedmiotem wspólnego zainteresowania.

Jednym z przykładów było wspomniane dochodzenie równoległe w stosunku do przymusowych powrotów nielegalnych imigrantów z UE. Europejska Rzecznik zbadała, w jaki sposób

#17

**Gundi
Gadesmann**

Network of EU Ombudsmen:
Investigators exchange
experiences on [@FrontexEU](#)
forced joint return flights
[@EUombudsman](#)

Europejska Sieć Rzeczników:
prowadzący dochodzenie
wymieniają się doświadczeniami na
temat przymusowych powrotów
organizowanych wspólnie przez agencję
Frontex i państwa członkowskie.

agencja Frontex postępowała w kwestii przymusowych powrotów, natomiast rzecznicy z 19 biur krajowych przeanalizowali sposoby działania w poszczególnych państwach członkowskich. Na podstawie ich ustaleń Europejska Rzecznik przedstawiła agencji Frontex szereg propozycji. Osoby prowadzące równoległe dochodzenie wzięły udział w spotkaniu zorganizowanym w październiku w Madrycie. [#17](#)

Po dyskusjach z rzecznikami krajowymi Europejska Rzecznik Praw Obywatelskich poinformowała w grudniu Komisję, że ENO zamierza zbadać, czy środki pochodzące z unijnego Funduszu Azylu, Migracji i Integracji (AMIF) rozdysponowuje się w poszczególnych państwach członkowskich w sposób nienaruszający praw podstawowych migrantów.

Innym przykładem współpracy tematycznej było rozpoczęcie przez Europejską Rzecznik w grudniu konsultacji ze wszystkimi rzecznikami w sieci na temat przejrzystości lobbingu. Celem konsultacji jest opracowanie wytycznych dla urzędników na szczeblu unijnym i krajowym dotyczących ich kontaktów z przedstawicielami grup interesu. Podjęta przez Europejską Rzecznik Praw Obywatelskich decyzja o skoncentrowaniu się na tej kwestii umotywowana jest faktem, iż nie tylko administracja UE, ale także administracje krajowe podlegają presji lobbingowej. Aby wytyczne dotyczące przejrzystości lobbingu były skuteczne, muszą odzwierciedlać tę wielowarstwowość. [g+ #2](#)

[g+](#)

#2

Europejska Rzecznik Praw Obywatelskich

W tym tygodniu Europejska Rzecznik odwiedziła Wiedeń i Budapeszt, gdzie udała się w celu wymiany poglądów z rzecznikami austriackim i węgierskim na temat planów zacieśnienia współpracy w ramach europejskiej sieci rzeczników. Spotkała się również z dziennikarzami, zainteresowanymi stronami i urzędnikami z Agencji Praw Podstawowych Unii Europejskiej.

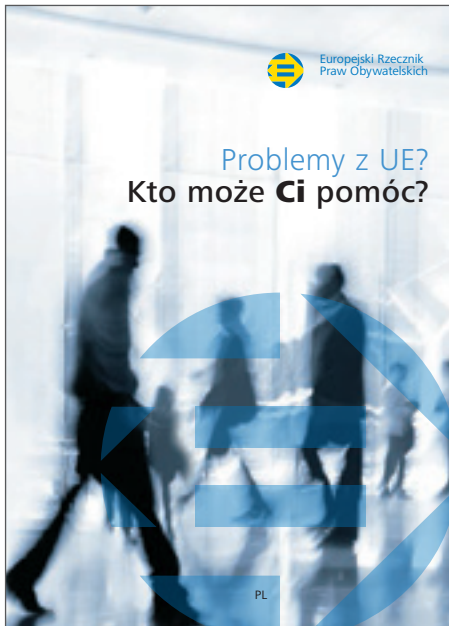
Wśród propozycji dotyczących reformy sieci znalazł się pomysł organizacji dorocznego dużego seminarium ENO w Brukseli, służącego omówieniu kwestii o kluczowym znaczeniu

Seminarium europejskiej sieci rzeczników w Warszawie.

z punktu widzenia interesu publicznego. Ponadto Europejska Rzecznik podjęła próby usprawnienia wewnętrznego procesu rozpatrywania zapytań dotyczących prawa UE, przesyłanych z biur krajowych. Dzięki temu odpowiedzi uzyskane od instytucji UE będą docierać na czas do rzeczników krajowych, którzy wykorzystają je na potrzeby prowadzonych przez siebie dochodzeń. Krajowe urzędy rzeczników zachęceno również do

Interaktywny przewodnik Europejskiego Rzecznika pomaga tysiącom obywateli rocznie znaleźć właściwy organ, do którego powinni zgłosić się ze swoim problemem.

zgłaszania wspólnych uwag w ramach konsultacji publicznych Komisji Europejskiej w sprawie wniosków ustawodawczych dotyczących praw obywatelskich.

Dziesiąte seminarium krajowe ENO miało miejsce w kwietniu w Warszawie. Podczas konferencji, która odbyła się pod hasłem „Rzecznicy przeciw dyskryminacji”, uczestnicy zastanawiali się nad sposobem rozpatrywania przez rzeczników spraw dotyczących dyskryminacji, praw osób należących do mniejszości narodowych i praw osób starszych.

W grudniu Europejska Rzecznik odwiedziła rzeczników krajowych w Wiedniu i Budapeszcie. Dyskusje w obu stolicach europejskich koncentrowały się na takich kwestiach jak prawa podstawowe, przejrzystość i lobbing. Wizyty wpisały się w kontekst dążeń Rzecznik do zwiększania widoczności sieci oraz podkreślania znaczenia współpracy na poziomie krajowym i europejskim.

W publikacji Rzecznika zatytułowanej *Problemy z UE? Kto może Ci pomóc?* zawarto więcej informacji na temat alternatywnych metod dochodzenia roszczeń.

Rozdział 6 Zasoby

6.1. Budżet

Budżet Rzecznika Praw Obywatelskich stanowi oddzielny rozdział budżetu ogólnego Unii Europejskiej. Dzieli się on na trzy tytuły. Tytuł 1 obejmuje płace, dodatki oraz inne koszty związane z personelem. Tytuł 2 dotyczy budynków, umeblowania, wyposażenia i innych wydatków operacyjnych. Tytuł 3 obejmuje wydatki związane z wykonywaniem przez instytucję jej ogólnych zadań. W 2015 r. suma przyznanych środków wyniosła 10 346 105 EUR.

Aby zapewnić efektywne zarządzanie zasobami, audytor wewnętrzny Rzecznika regularnie sprawdza wewnętrzne systemy kontroli instytucji i operacje finansowe przeprowadzane przez biuro Rzecznika. Podobnie jak w przypadku innych instytucji UE, Rzecznik Praw Obywatelskich podlega kontroli Europejskiego Trybunału Obrachunkowego.

6.2. Korzystanie z zasobów

Każdego roku Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich przyjmuje [roczny plan zarządzania](#), w którym określa konkretne działania, jakie jego biuro musi podjąć w celu

Personel biura Rzecznika Praw Obywatelskich.

Beate Gminder dołączyła do zespołu Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich jako Sekretarz Generalna.

urzeczywistnienia priorytetów instytucji. Plan zarządzania na rok 2015 jest pierwszym, który opiera się na Strategii Europejskiego Rzecznika – „[W stronę 2019 roku](#)”.

6.3. Zespół Rzecznika Praw Obywatelskich

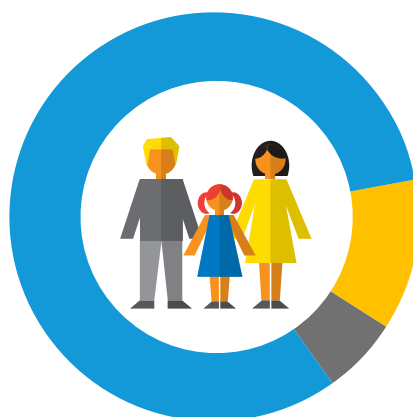
Instytucja posiada wysoko wykwalifikowany i wielojęzyczny personel. Dzięki temu może rozpatrywać skargi dotyczące niewłaściwego administrowania w 24 językach urzędowych UE i podnosić świadomość społeczną na temat pracy Rzecznika. W 2015 r. w planie zatrudnienia biura Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich przewidziano 66 stanowisk. We wrześniu Beate Gminder zastąpiła na stanowisku Sekretarza Generalnego Iana Hardena, który odszedł na emeryturę.

Pełny i regularnie aktualizowany wykaz personelu, obejmujący szczegółowe informacje dotyczące struktury biura Rzecznika i zadań poszczególnych sekcji, dostępny jest [stronie internetowej Rzecznika](#).

Od 2015 r. Europejska Rzecznik stale dostosowuje swoje procedury dochodzeniowe w celu zwiększania ich skuteczności i zapewnienia, ich wpływu na większe grono obywateli. Kilku dochodzeń podjętych w odpowiedzi na skargi nie otwarto indywidualnie, lecz rozpatrywano w kontekście dochodzeń strategicznych; dotyczyły one m.in. przejrzystości TTIP, składu grup ekspertów czy przestrzegania praw człowieka w kontekście Funduszu Spójności UE. To bardziej proaktywne podejście strategiczne bez wątpienia pozwoliło uprzedzić inne skargi indywidualne.

Obywatele, którzy skorzystali z pomocy Europejskiej Rzecznik Praw Obywatelskich w 2015 r.
17 033

13 966

Porady przekazane za pośrednictwem Interaktywnego przewodnika na stronie internetowej Rzecznik

2 007

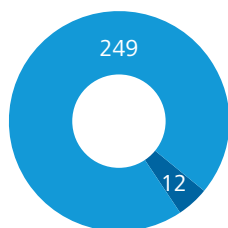
Skargi rozpatrzone w 2015 r.

1 060

Prośby o udzielenie informacji, na które odpowiedzi udzieliли pracownicy biura Rzecznik

261

Dochodzenia otwarte przez Europejską Rzecznik Praw Obywatelskich w 2015 r.

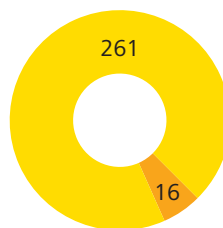

Dochodzenia otwarte na podstawie skarg

Dochodzenia otwarte z własnej inicjatywy (w tym 3 dochodzenia strategiczne)⁽¹⁾

277

Dochodzenia zamknięte przez Europejską Rzecznik Praw Obywatelskich w 2015 r.

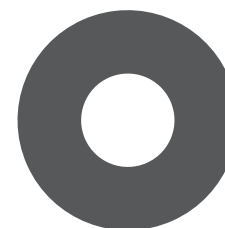

Zamknięte dochodzenia, które otwarto na podstawie skarg

Zamknięte dochodzenia z własnej inicjatywy (w tym 8 dochodzeń strategicznych)⁽²⁾

6

Inicjatywy strategiczne⁽³⁾

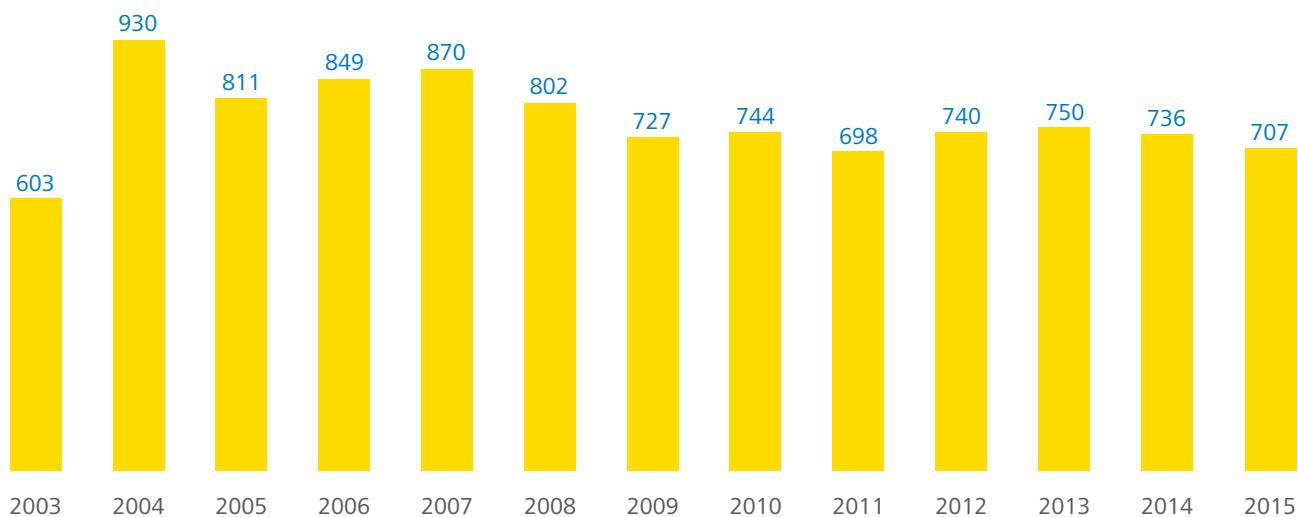
⁽¹⁾ Techniczne dochodzenia z własnej inicjatywy (np. na podstawie skarg złożonych przez obywateli spoza UE) różnią się od strategicznych dochodzeń z własnej inicjatywy (np. dotyczących przejrzystości rozmów trójstronnych czy opóźnień w płatnościach).

⁽²⁾ Należą do nich strategiczne dochodzenia dotyczące przejrzystości TTIP, sygnalizowania nieprawidłowości, europejskiej inicjatywy obywatelskiej, praw podstawowych w ramach polityki spójności UE, przymusowych powrotów organizowanych przez agencję Frontex.

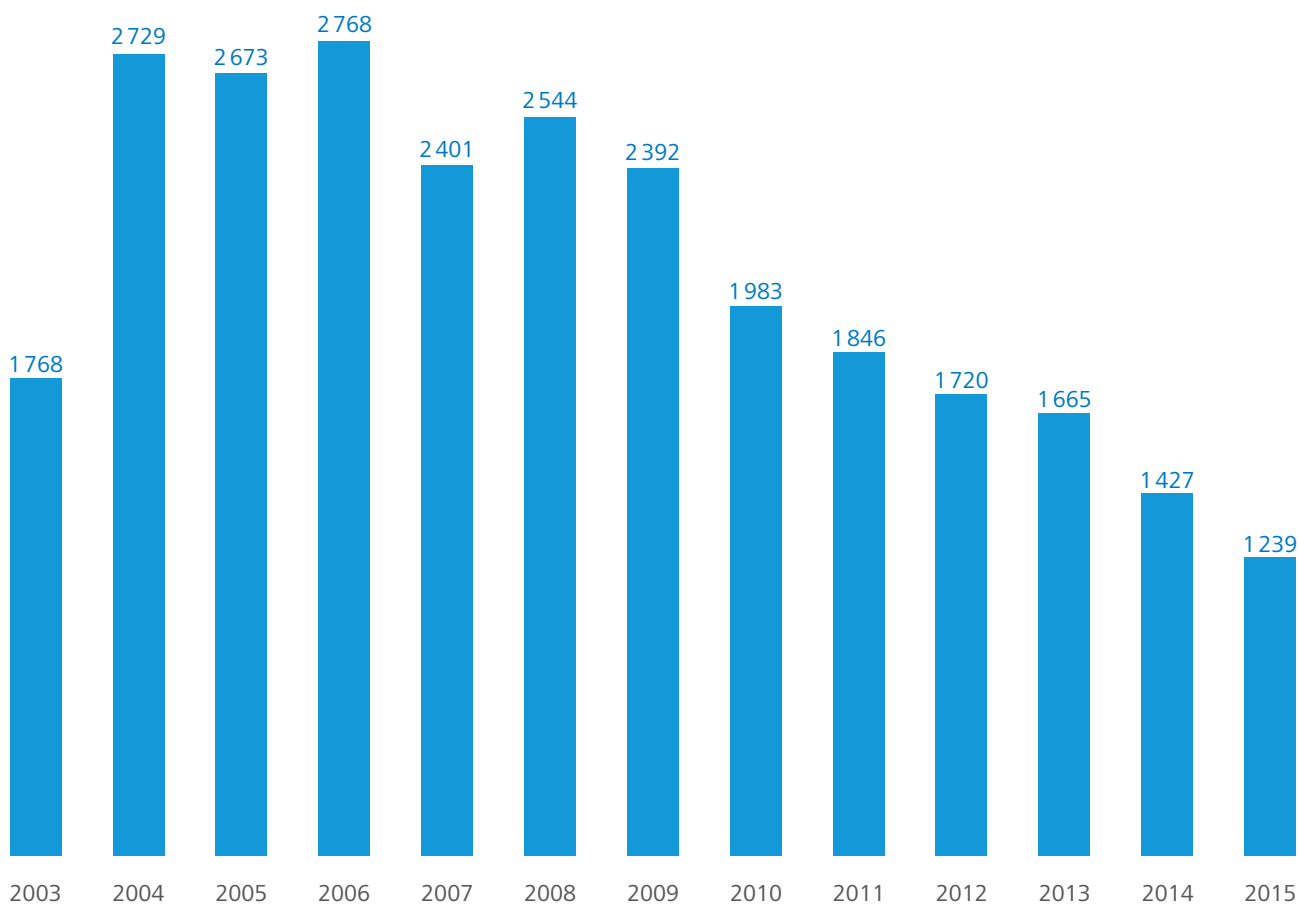
⁽³⁾ Rzecznik zdecydowała się zbadać szereg strategicznie istotnych zagadnień bez dochodzenia, m.in. w sprawie przejrzystości EBC, działalności byłych komisarzy, Funduszu Azylu, Migracji i Integracji (AMIF).

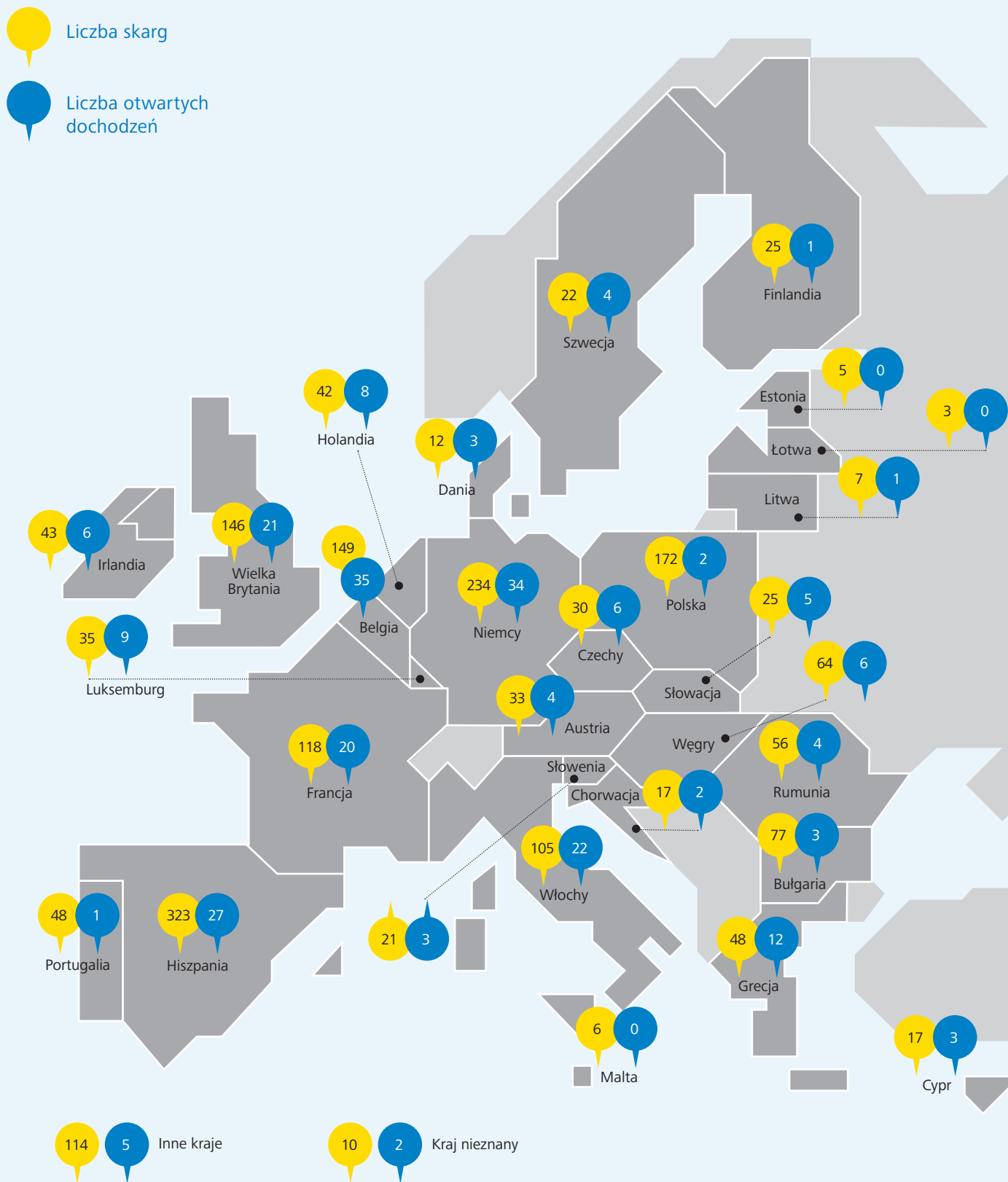
Liczba skarg objętych mandatem Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich w latach 2003–2015

Liczba skarg wykraczających poza zakres mandatu Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich w latach 2003–2015

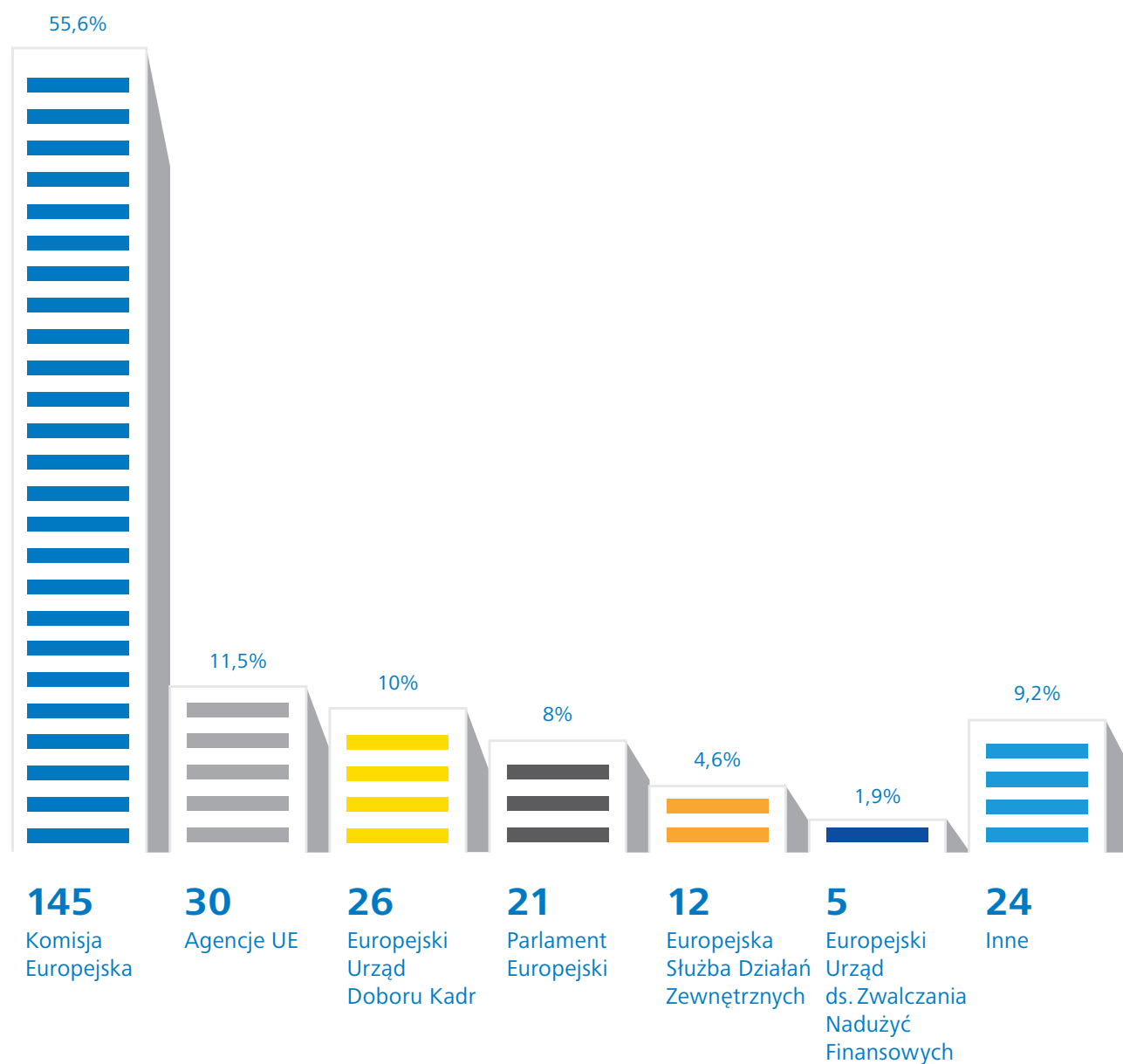
Źródła zarejestrowanych skarg i dochodzeń otwartych przez Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich w 2015 r.

Na kogo składano skargi?

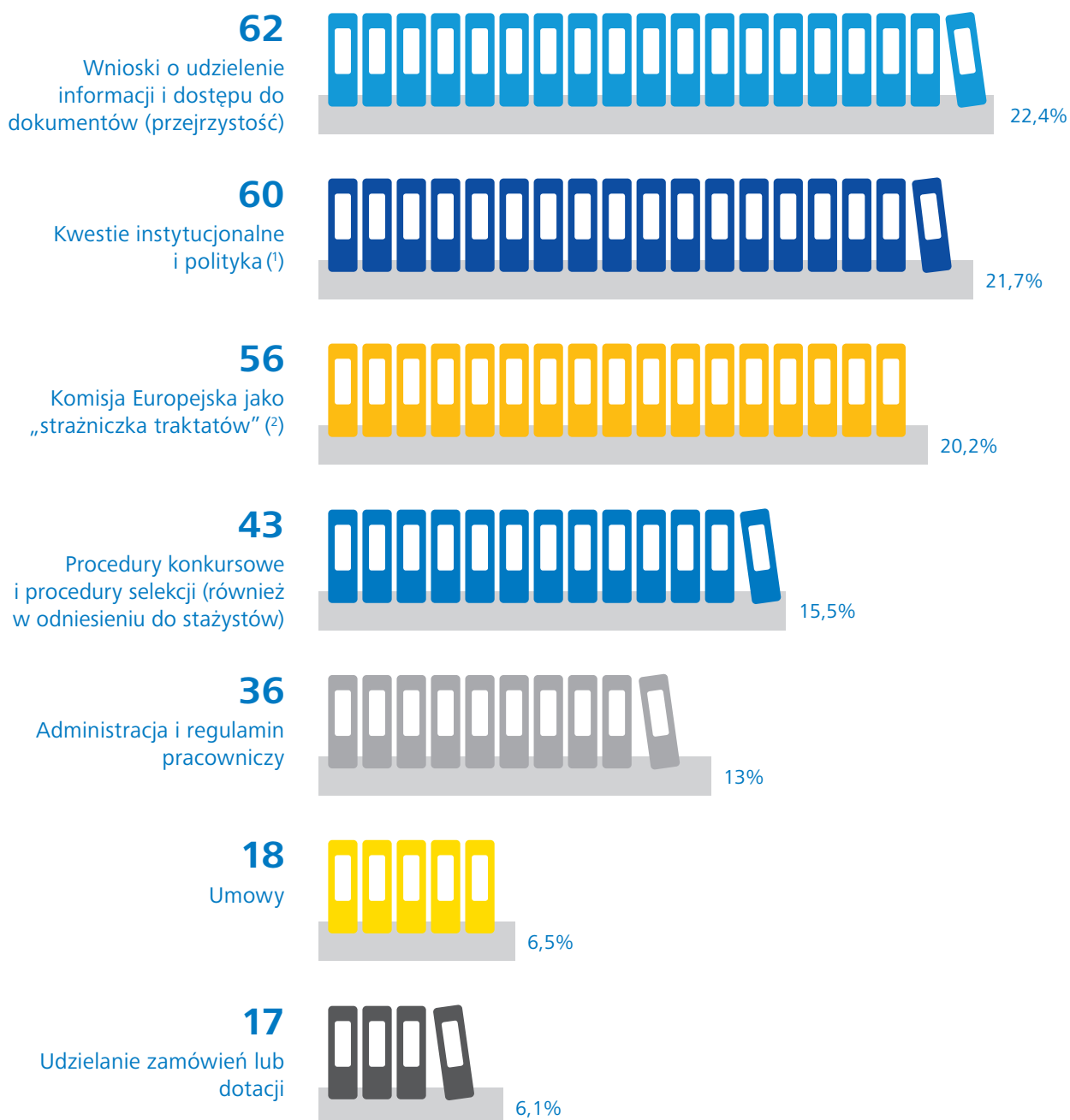
Dochodzenia prowadzone przez Europejską Rzecznik Praw Obywatelskich w 2015 r. dotyczyły następujących instytucji

Uwaga: Jedno dochodzenie z własnej inicjatywy otwarte w 2015 r. (w sprawie przejrzystości rozmów trójstronnych) dotyczyło więcej niż jednej instytucji, w związku z czym suma powyższych danych procentowych wynosi ponad 100%.

Kwestie będące przedmiotem dochodzeń zamkniętych przez Europejską Rzecznik Praw Obywatelskich w 2015 r.

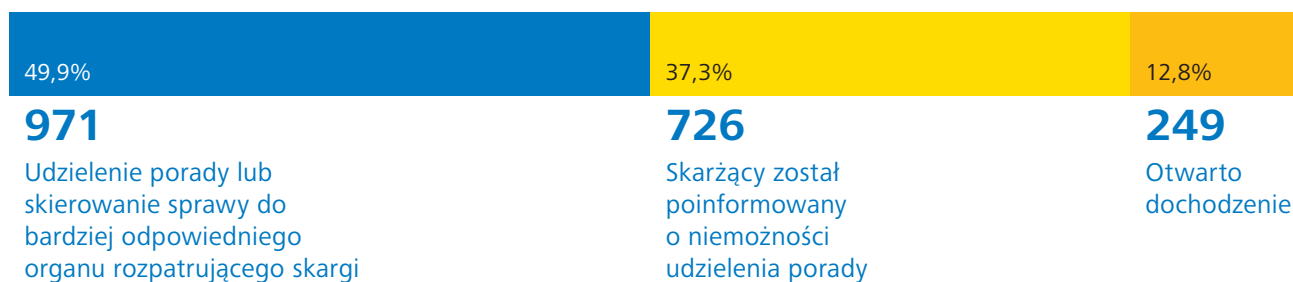
Uwaga: W niektórych przypadkach dochodzenie zamknięto z co najmniej dwóch przyczyn, w związku z czym suma powyższych danych procentowych wynosi ponad 100%.

⁽¹⁾ Na przykład konflikty interesów lub opóźnienia i innego rodzaju niedociągnięcia w procedurach instytucji UE.

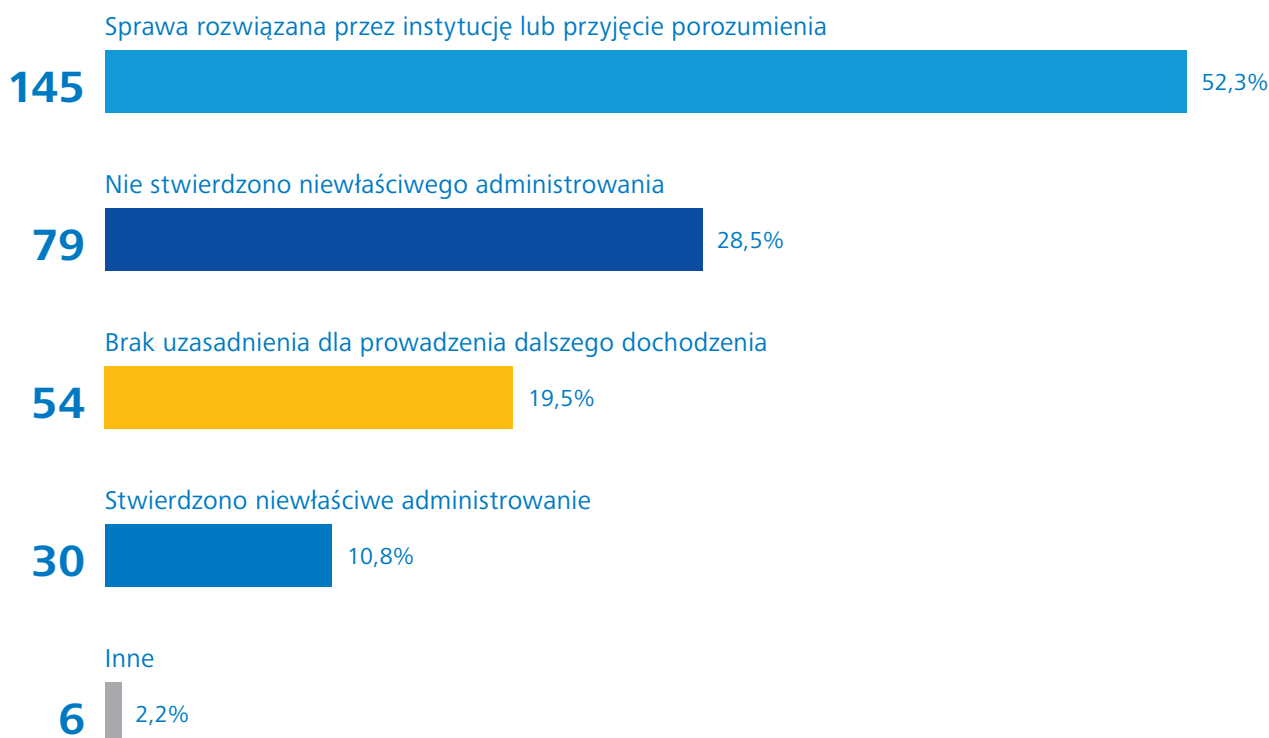
⁽²⁾ Na przykład procedury Komisji w odniesieniu do rzekomego naruszenia prawa UE w danym państwie członkowskim.

Działania podjęte przez Europejską Rzecznik Praw Obywatelskich w odpowiedzi na skargi złożone w 2015 r.

Wyniki dochodzeń zamkniętych przez Europejską Rzecznik Praw Obywatelskich w 2015 r.

Uwaga: W niektórych przypadkach Rzecznik zamknęła dochodzenie z co najmniej dwóch przyczyn, w związku z czym suma powyższych danych procentowych wynosi ponad 100%.

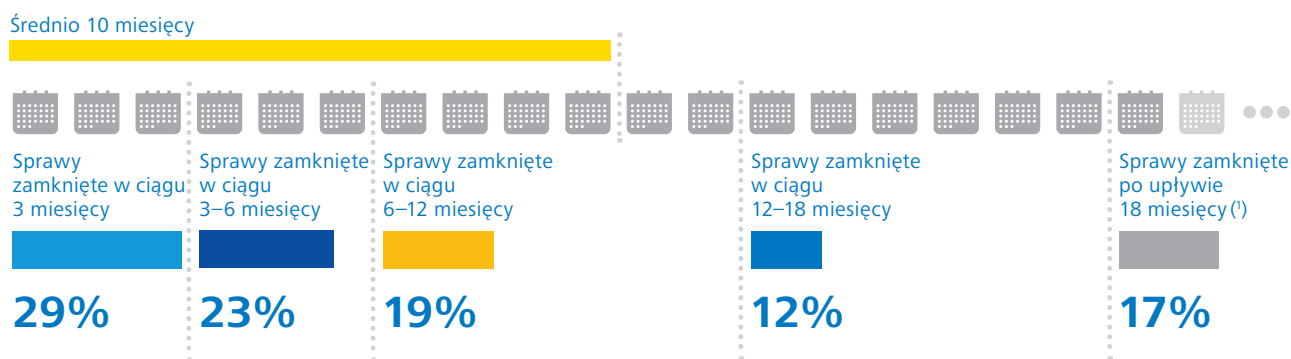
Dochodzenia, w których Europejska Rzecznik Praw Obywatelskich stwierdziła niewłaściwe administrowanie w 2015 r.

Zmiany w liczbie dochodzeń prowadzonych przez Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich

Długość trwania postępowania w sprawach zamkniętych przez Europejską Rzecznik Praw Obywatelskich w 2015 r.

(!) Niektóre skomplikowane sprawy wymagają wielokrotnych konsultacji ze skarżącym i daną instytucją. W ten sposób biuro Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich nie tylko ustala wszystkie fakty, ale także stara się znaleźć rozwiązanie możliwe do przyjęcia dla obu stron.

Rzecznik kładzie duży nacisk na prowadzenie dochodzeń strategicznych w interesie publicznym. Niemniej jednak główną część jej pracy stanowią dochodzenia prowadzone na podstawie skarg od obywateli, firm, stowarzyszeń, organizacji pozarządowych i innych organizacji.

Rzecznik dąży do zapewnienia, by skargi, których złożenie nie pociąga za sobą żadnych opłat, były rozpatrywane w sposób uczciwy, przejrzysty i w miarę możliwości nieskomplikowany. Skarżący może złożyć skargę drogą pisemną, w tym przy użyciu [internetowego formularza skargi](#). Każdy skarżący zostaje przypisany konkretnej osobie, która staje się osobą do kontaktu w danej sprawie.

Jeżeli skarga wykracza poza zakres kompetencji Rzecznika, biuro w miarę możliwości kieruje skarżącego do innych organów, które mogą być w stanie mu pomóc. Może również zdecydować o skierowaniu skargi do innych organów, na przykład do jednego z członków europejskiej sieci rzeczników, jeśli skarżący wyrazi na to zgodę.

Jeżeli skarga nie spełnia kryteriów dopuszczalności lub jeśli nie ma dostatecznych podstaw do wszczęcia dochodzenia w sprawie dopuszczalnej skargi, Rzecznik ją odrzuca. W piśmie skierowanym do skarżącego Rzecznik wskazuje, w stosownych przypadkach, czy inny organ na szczeblu krajowym lub unijnym może mu pomóc.

Gdy Rzecznik postanawia wszcząć dochodzenie, sprawdza najpierw, czy zgłoszony problem można rozwiązać w miarę szybko. Może na przykład niezwłocznie przeanalizować dokumentację dotyczącą sporu, a pracownik biura przypisany danej sprawie może zwrócić się do instytucji w celu omówienia możliwości szybkiego rozwiązania problemu.

Pełne dochodzenie jest konieczne w przypadkach, gdy skarga charakteryzuje się dużą złożonością lub wymaga zaangażowania wielu specjalistycznych działów instytucji, której dotyczy. Rzecznik Praw Obywatelskich dysponuje kilkoma możliwościami działania. Może zaproponować rozwiązanie lub wydać zalecenie, w którym prosi instytucję do zaprzestania niewłaściwego administrowania. Jeśli nie jest możliwe wypracowanie rozwiązania, Rzecznik może wystosować uwagi krytyczne.

Usprawnienie procedur rozpatrywania skarg

Pod koniec 2015 r. Rzecznik rozpoczęła przegląd procedur rozpatrywania skarg, aby usprawnić je i zapewnić im większą skuteczność. Zmienione procedury zostaną wprowadzone w 2016 r. po zakończeniu przeglądu oraz konsultacji z Parlamentem Europejskim.

Przestrzeganie propozycji Rzecznika Praw Obywatelskich

Zgodność z propozycjami Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich w 2014 r.

Rzecznik Praw Obywatelskich publikuje każdego roku sprawozdanie zawierające wyczerpujący opis odpowiedzi instytucji UE na propozycje Rzecznika mające na celu usprawnienie dobrego administrowania. Propozycje te mają postać rozwiązań, zaleceń, uwag krytycznych i innych. Współczynnik zgodności ma kluczowe znaczenie dla pomiaru wpływu i znaczenia pracy Rzecznika.

Ze sprawozdania *Putting it Right? – How the EU institutions responded to the Ombudsman in 2014* wynika, że instytucje UE przestrzegają propozycji Rzecznika w 90%. Jest to zdecydowanie najlepszy wynik osiągnięty do tej pory. Od kiedy biuro Rzecznika rozpoczęło prowadzenie statystyk zgodności w 2011 r., poziom przestrzegania zaleceń przez instytucje wynosił średnio 80%. Jak wynika ze sprawozdania, wskaźniki zgodności w poszczególnych instytucjach mogą się znacznie różnić pomiędzy sobą: od 100% w przypadku wzorowej zgodności do 0% w najgorszych przypadkach. Na przykład Komisja spełnia zalecenia Rzecznika w 86% (wzrost z 73% w 2013 r.). Biorąc pod uwagę rozmiary Komisji w administracji UE, jest ona przedmiotem największej liczby dochodzeń prowadzonych przez Rzecznika.

Sprawozdanie za 2015 r. będzie dostępne z końcem 2016 r.

Kontakt z Europejskim Rzecznikiem Praw Obywatelskich

Adres

Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich
1 avenue du Président Robert Schuman
CS 30403
F-67001 Strasbourg Cedex

Telefon

+33 (0)3 88 17 23 13

E-mail

eo@ombudsman.europa.eu

W internecie

Strona internetowa: www.ombudsman.europa.eu

Twitter: twitter.com/EUombudsman

Google+: plus.google.com/101520878267293271723

LinkedIn: www.linkedin.com/company/272026

YouTube: www.youtube.com/eotubes

Niniejsze *Sprawozdanie roczne* opublikowano
w internecie pod adresem:

www.ombudsman.europa.eu

© Unia Europejska, 2016

Wszystkie fotografie i ilustracje © Unia Europejska, z wyjątkiem okładki (© Tom Grill/Getty Images)
oraz strony 8 (© Denis Ismagilov/Stocklib).

Powielanie do celów edukacyjnych i niekomercyjnych jest dozwolone pod warunkiem podania źródła.
Wydrukowano czcionkami FrutigerNext i Palatino.

Print	ISBN 978-92-9212-881-4	ISSN 1725-9770	doi:10.2869/876621	QK-AA-16-001-PL-C
PDF	ISBN 978-92-9212-872-2	ISSN 1830-6934	doi:10.2869/38098	QK-AA-16-001-PL-N

Aby otrzymać wersję niniejszej publikacji napisaną większą czcionką, należy skontaktować się z biurem Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich.